

ЕКОЛОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ В ЕКОЛОГІЧНОМУ ТУРИЗМІ ЯК ВАЖЛИВИЙ НАПРЯМОК СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Коваленко Є.В., Кугук І.О.

У розвинутому туристичному регіоні та такому, що швидко розвивається, проблеми забруднення оточуючого середовища є одними з найбільш тривожних. На жаль, усвідомлення важливості оточуючого середовища для розвитку туризму часто відбувається тоді, коли наслідки урбанізації набувають такого розмаху, що викликають невдоволення туристів і відмову від відвідування місць, раніше популярних серед туристів.

Екологічний туризм у сучасному уявленні – це відпочинок у рекреаційно привабливих регіонах, які мало порушені людською діяльністю і зберігають традиційний уклад життя місцевого населення. Виникнення і розвиток екологічного туризму тісно пов'язані з історією виділення природних територій, особливо привабливих з естетичної та рекреаційної точки зору, та розробкою нормативів їх охорони. Перевагами екологічного туризму є сталий розвиток територій, природоохоронний характер рекреаційних технологій, використання ринкових механізмів формування екологічного світогляду населення.

Важливою складовою сталого та екологобезпечного розвитку екологічного туризму є екологічний менеджмент – управління, що завчасно передбачає формування екологічно безпечного виробничо-територіального комплексу і забезпечує оптимальне співвідношення між екологічними і економічними показниками на протязі всього життєвого циклу, як самого цього комплексу, так і виробленого ним туристичного продукту.

Виходячи з того, що екологічний туризм – перш за все процес економічний, можна сказати, що усі дії, які виходять з процесу прийняття рішення про розвиток туризму, мають альтернативний вплив на затрати і вигоди з економічної, соціальної точок зору і з точки зору обліку впливу на оточуюче середовище.

До затрат, пов'язаних зі зміною оточуючого середовища можна віднести такі:

- затрати на запобігання перенаселеності або забруднення в окремих регіонах;

- затрати, пов'язані з втратою недоторканих цивілізацією куточків природи або викликані неминучою втратою природної привабливості;

- затрати на створення заповідних зон на територіях, призначених для відпочинку;

- затрати, направлені на розробку додаткових проектів по усуненню непередбачуваних та побічних ефектів у зв'язку з реалізацією того чи іншого плану розвитку певного регіону;

- затрати на збереження культурних чи історичних місць.

Деякі з названих затрат пов'язані не тільки з розвитком екологічного туризму, але і з усіма формами розвитку населених пунктів або міст. Продумане планування може скоротити або усунути деякі витрати, але саме планування – це теж додаткові затрати.

Планування розвитку місця призначення проводиться з урахуванням переваг природного розміщення і природних ресурсів без нанесення їм збитку, з ціллю захисту природної краси території та збереження екологічного балансу, який може порушуватись при необдуманій передачі сільськогосподарських угідь для їх комерційного використання у розвитку туризму. Мається на увазі „несучої здатності”, яка закликає враховувати біофізичні межі і здатність приймає певне число туристів з найменшим можливим від'ємним впливом на природне оточення і екосистему.

Отже, формування системи екологічного менеджменту дасть змогу забезпечити успішну реалізацію економічної політики держави, приведе до формування екологічно орієнтованого туристичного бізнесу і сприяє ефективному сталому та екологобезпечному розвитку регіонів.

Список використаних джерел:

1. Лук'янихін В.О. Екологічний менеджмент у системі управління збалансованим розвитком: Монографія. – Суми: ВТД „Університетська книга”, 2002. – 314 с.

2. Менеджмент туризма: Туризм и отраслевые системы // Зорин И.В., Зорин А.И., Ирисова Т.А., Сергеева Т.К. – М.: Финансы и статистика, 2001. – 272 с.

3. Нікіфорова І. І. Розвиток туризму в Україні // Фінансовий контроль. – 2006. – 26 липня. – С. 34.